

SOCIALINIŲ IR EKONOMINIŲ PARTNERIŲ PATEIKTŲ PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ PRIEMONĖS NR. 04.3.2-LVPA-K-102 „ŠILUMOS TIEKIMO TINKLŲ MODERNIZAVIMAS IR PLĖTRA“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO NR. 2 PROJEKTO (TOLIAU – APRAŠAS) DERINIMO LENTELE

Eil. Nr.	Pateiktos pastabos ir pasiūlymai	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai bei komentarai
1.	Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2017 m. liepos 26 d. raštas Nr. (9.8-35)6V-1768	
1.1.	Atkreipiamas dėmesys į tai, kad pagal Aprašą teikiamas finansavimas turėtų tenkinti bendruosius ir specialiuosius 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, reikalavimus ir atitinkamai Aprašo projektas turėtų būti papildytas nuostata dėl valstybės pagalbos teikėjo pareigos skelbti ir informuoti apie suteiktą valstybės pagalbą tam skirtoje išsamioje valstybės pagalbos svetainėje.	<i>Atsižvelgta.</i> Aprašo projekto 2.3. punktas patikslintas.
2.	Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos 2017 m. liepos 31 d. raštas Nr. 82	
2.1.	Pateikiamas klausimas, kaip bus atliekamas projekto naudos ir kokybės vertinimas, kai viena paraiška bus teikiama tiek šilumos tinklų modernizavimui, tiek plėtrai.	<i>Komentaras.</i> Atsižvelgiant į pateiktą klausimą bei siekiant teisinio aiškumo, Aprašas papildomas nuostata, nurodant, kad pagal Aprašą projektai teikiami pagal vieną iš Aprašo 9 punkte remiamų veiklų.
2.2.	Aprašo 1 priedo 2.1 punkte nurodyta, kad projektas turi atitikti vieną ar kelis nacionalinio strateginio planavimo dokumentus, nurodytus Aprašo 19 punkte. Šis punktas užkerta kelią šilumos tiekimo tinklų plėtros projektams. Šilumos tiekimo tinklų plėtros atveju, pvz. apjungiant centralizuoto šilumos tiekimo sistemas arba atliekant tinklų sužiedinimą (kaip nurodyta Aprašo 9.2 punkte), nebūtų prisidedama nei prie vieno 19 punkte nurodyto dokumento, kadangi minėtų pavyzdžių atveju yra padidinamas šilumos tiekimo patikimumas, kokybė, tačiau šilumos	<i>Komentaras.</i> Aprašo 19.1 punkte nurodoma, kad Projektas turi prisidėti prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos 69 punkto, kuris numato: „Šilumos gamybos ir perdavimo efektyvumo didinimas. Šilumos gamybos ir perdavimo efektyvumas bus didinamas nuosekliai gerinant šilumos gamybos ir perdavimo infrastruktūrą“. Kadangi dėl nukritusio energijos suvartojimo dauguma perdavimo ir skirstymo tinklų yra pernelyg dideli. Naujų vartotojų prijungimas prie jau eksploatuojamo šilumos tiekimo tinklo teigiamai veikia perdavimo tinklo efektyvumo rodiklius. Kuo daugiau vartotojų yra prijungiama prie centralizuoto šilumos perdavimo tinklo ir per

	<p>perdavimo efektyvumas nėra padidinamas, nėra sumažinami šilumos nuostoliai, nėra prijungiami nauji vartotojai.</p>	<p>jį patiekiamos šilumos kiekis vartotojams padidėja, tuo santykinai padidėja perdavimo tinklo efektyvumas ir nuostoliai tame tinkle sudaro mažesnę dalį (nes šilumos nuostoliai yra pastovus dydis, nepriklausantis nuo patiekiamos šilumos kiekio). Centralizuoto šilumos tiekimo sistemų sužiedinimas gali būti atliekamas, kai yra prijungiamas bent vienas naujas vartotojas.</p>
2.3.	<p>Nurodoma, kad Aprašo 21 punkto nuostatos užkerta kelią modernizavimo projektams tose hidrauliškai atskirose centralizuoto šilumos tiekimo (toliau – CŠT) sistemose, kuriose atsinaujinančių energijos išteklių dalis neviršija 50 proc., ir pateikiamas siūlymas papildyti Aprašą nurodant, kad Aprašo 21 punkto nuostatos vertinamos visoje pareiškėjo (šilumos tiekėjo) aptarnaujamoje licencijuojamoje teritorijoje, kurioje nustatyta ir taikoma viena šilumos kaina, kadangi finansuojamų projektų sukurta nauda bus jaučiama ne tik toje CŠT, kurioje modernizuojami tinklai ar vykdoma tinklų plėtra, bet ir visos šilumos tiekimo įmonės mastu. Siūlymas grindžiamas argumentais, jog CŠT sistemose, ypač mažose, biokuro, atliekinių šilumos šaltinių ir kogeneracinių jėgainių diegimas daugeliu atveju neracionalus, o kai kuriais atvejais techniškai neįmanomas dėl biokuro sandėliavimo įrangos, transportavimo galimybių konkrečiose teritorijose ir kt. Nurodoma, jog tokios CŠT sistemos užprogramuojamos dirbti neefektyviai arba modernizuoti tinklus nuosavus lėšomis, dėl ko šilumos vartotojams neišvengiamai didėtų šilumos kaina. Tokiu atveju šilumos vartotojams neužtikrinamas šilumos tiekimo patikimumas, saugumas ir kokybė arba kyla grėsmė CŠT dėl vartotojams didėjančios šilumos kainos. Pažymima, jog Apraše nurodytas priemonės tikslas – sumažinti šilumos perdavimo nuostolius tinkluose, pirminės energijos poreikį, padidinti šilumos perdavimo patikimumą vartotojams, bus pasiektas nepriklausomai nuo to, kokia kuro rūšis šilumai gaminti naudojama CŠT sistemoje.</p>	<p>Neatsižvelgta. Aprašo 21 punkte nustatytas reikalavimas dėl projekto įgyvendinimo efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje, kurią taikant naudojama bent 50 % atsinaujinančiųjų išteklių energijos, 50 % atliekinės šilumos, 75 % kogeneracijos metu pagamintos šilumos arba 50 % tokios energijos ir šilumos derinio. Ši sąvoka yra apibrėžta 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvoje 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB. Atitinkamai pagal 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L 187, p. 1) (toliau – Reglamentas) Reglamento, pagal kurį teikiama valstybės pagalba projektams finansuoti, 46 straipsnio nuostatas numatoma, kad Investicinė pagalba teikiama efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos įrengimui yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį ir jai netaikomas reikalavimas pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, jeigu tenkinamos šiame straipsnyje ir I skyriuje nustatytos sąlygos. Šio reikalavimo nesilaikymas pažeistų Reglamentą ir sudarytų sąlygas neteisėtai valstybės pagalbai.</p>
2.4.	<p>Nurodoma, jog Aprašo 34 punktas užkerta kelią šilumos tiekimo tinklų projektams. Šilumos tiekimo tinklų plėtros atveju, pvz. apjungiant CŠT sistemas arba atliekant tinklų sužiedimą, negali būti prisidedama nei prie vieno Nacionalinės darnaus vystymosi strategijoje nurodyto ilgalaikio energetikos uždavinio. Uždaviniai yra orientuoti į šilumos skirstymo ir vartojimo efektyvumą, šilumos nuostolių mažinimą, kas tiesiogiai siejasi</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Aprašo 34 punktas patikslintas, numatant galimybę Projektui prisidėti prie darnaus vystymosi uždavinių.</p>

	<p>su šilumos tiekimo tinklų modernizavimo projektais, tačiau ne su šilumos tinklų plėtros projektais.</p>	
<p>2.5.</p>	<p>Siūloma naikinti Aprašo 41 punktą. Nurodoma, kad vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodikos, pagal kurią apskaičiuojamos šilumos tiekimo bendrovės būtinios sąnaudos ir leistinos pajamos, nuostatos draudžia sutaupymus pasilikti pačiam šilumos tiekėjui. Kai įgyvendinamos energijos efektyvumo didinimo priemonės, sumažėjusios sąnaudos yra perkeliamos vartotojams – mažėja šilumos kaina.</p>	<p>Komentaras. Skaičiuojant investicinį projektą, turi būti parengtas ir sąnaudų bei naudos analizės skaičiavimas, pagal Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 patvirtintą rengimo metodiką, kuri yra suderinta su šiais dokumentais: Europos Komisijos užsakymu parengtu dokumentu „Investicijų projektų sąnaudų ir naudos analizės atlikimo metodinės gairės“ (angl. <i>Guide to Cost-benefit analysis of investment projects (Final report 12/2014)</i>), Tarybos reglamentą Nr. 1303/2013 detalizuojančiais dokumentais: Fiche No 13 „Implementing act on the guidance for the methodology for the cost-benefit analysis of major projects“, Fiche No 18 „Delegated act on the methodology for the quality review of major projects“, Fiche No 19 „Delegated act on the calculation of net revenue for revenue generating operations“ „Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika“, patvirtinta 2014 m. spalio 13 d. 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto posėdžio sprendimu Nr. 35. Todėl Apraše numatyti reikalavimai investicijų projekto sąnaudų naudos analizės apskaičiavimui bei Aprašo 41 punkte pateikti išaiškinimai dėl Projekto pajamų atitinka Europos Sąjungos dokumentuose nustatytus reikalavimus.</p>
<p>2.6.</p>	<p>Pateikiamas siūlymas Aprašo 43 punktą išdėstyti taip: „43. Projekto darbų, projektavimo ir kitų paslaugų įkainiai nustatomi pagal investicijų projekto rengimo metu vėliausiai išleistas valstybės įmonės Statybos produkcijos sertifikavimo centro registruotas rekomendacijas“.</p> <p>Nurodoma, kad sustambintuose statybos darbų kainų apskaičiavimuose pateiktos kainos apima ne visas būtinas investicijas, t.y. nėra įtraukta gerbūvio atstatymo darbų, rezervo (iki 15 proc., kai statinio skaičiuojamoji kaina nustatoma pagal sustambintus rodiklius), fasoninių dalių, kompensatorių ir kt. medžiagų, kurių kiekis priklauso nuo faktinės situacijos, kuri, neatlikus projektavimo darbų, nėra žinoma. Pažymima, kad planuojant investicijų poreikį statinių statybos darbams, kai nėra parengti detalizuoti projektiniai sprendiniai, t.y. prieš projektavimo darbų pradžią, taip pat rengiant statinių statybos pagrindimus ir kitais</p>	<p>Atsižvelgta. Aprašo 43 punktas patikslintas pagal pateiktą siūlymą.</p>

	atvejais, investicijoms nustatyti skirti statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamieji ekonominiai rodikliai. Kiekvienu konkrečiu atveju turėtų sprendžiama, kokiomis konkrečiomis valstybės įmonės Statybos produkcijos sertifikavimo centro registruotomis rekomendacijomis turėtų būti naudojamos skaičiuojant investicijas.	
3.	Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos 2017 m. liepos 31 d. raštu Nr. 82 pateiktas AB „Šiaulių energija“ 2017 m. liepos 26 d. raštas Nr. SD-1821	
3.1.	Aprašo 4.2 papunktyje apibrėžiant centralizuoto šilumos tiekimo ir vėsumos tiekimo sistemą pateikiama nuoroda į Reglamento 2 straipsnio 124 punktą, t.y. didelio energinio efektyvumo centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą. Siūloma patikslinti šio apibrėžimo taikymo ribas, t.t. ar sistema traktuojama tik kaip viena hidrauliškai atskira šilumos tiekimo sistema, ar yra galimybė sistema laikyti visas šilumos tiekėjo nuosavybe valdomas šilumos tiekimo sistemas, kadangi pagal šilumos kainų nustatymo metodiką, sąnaudos ir šilumos energijos kaina yra vienoda visiems vartotojams prijungtiems prie šilumos tiekėjo sistemų (t.y. vienos sistemos didelio energinio efektyvumo centralizuotą šilumos tiekimo naudą gauna ir kitų sistemų šilumos vartotojai). Galimybė sistema laikyti visas šilumos tiekėjo nuosavybės teise valdomas šilumos tiekimo sistemas leistų rekonstruoti ir šilumos tiekimo tinklus, prijungtus prie iškastinių kurą naudojančių šilumos gamybos šaltinių, kas dar labiau sumažintų iškastinio kuro naudojimą ir padidintų centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos energinį efektyvumą.	Komentaras. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 24 ir 27 punktais, centralizuotas šilumos tiekimo sistema yra organizacinis-techninis kompleksas, valdomas šilumos tiekėjo ir susidedantis iš šilumos perdavimo tinklo bei vieno ar daugiau prie tinklo prijungtų šilumos gamintojų. Centralizuotai pagaminta šiluma ir (ar) karštas vanduo tiekiami, pristatomi ir parduodami šilumos vartotojams. Todėl didelio energinio efektyvumo centralizuota šilumos ir vėsumos tiekimo sistema yra traktuojama kaip hidrauliškai atskira šilumos tiekimo sistema.
3.2.	Aprašo 25 punkte numatyta projektų įgyvendinimo trukmė sutrumpinta iki 24 mėn., lyginant su ankstesnio kvietimo metu numatytu laikotarpiu, skirtu projektų įgyvendinimui. Siūloma nustatyti 30 mėn. projektų įgyvendinimo laikotarpį. Pažymima, kad kvietimui teikti paraiškas vėluojant, potencialūs pareiškėjai planavo investicijas, veiklas, vadovaudamiesi pirmojo kvietimo projektų finansavimo sąlygų aprašo reikalavimais, kur numatytas 30 mėn. projekto įgyvendinimo laikotarpis.	Neatsižvelgta. Energetikos ministerija pagal jai priskirtą atsakomybę ir kompetenciją privalo užtikrinti spartų Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų lėšų panaudojimą, nenukrypstant nuo ES struktūrinių fondų lėšų naudojimo plano ir Veiklos peržiūros rodiklių pasiekimo plano ¹ . Atsižvelgiant į tai ir įvertinus pagal pirmąjį kvietimą įgyvendinamų projektų veiklų trukmę, Apraše nustatytas 24 mėn. projekto veiklų įgyvendinimo terminas, skaičiuojamas nuo projektų sutarties sudarymo dienos. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal artimiausiu metu planuojamą paskelbti kvietimą numatyta prisiimti įsipareigojimus pagal projektų sutartis 2018

		metų pradžioje, todėl tiesioginių projekto veiklų įgyvendinimas (rangos darbų vykdymas) patektų į 2018 metų ir 2019 metų nešildymo sezono laikotarpius.
3.3.	Pateikiamas siūlymas Aprašo IV skyrių papildyti punktu dėl projekto finansavimo dydžio, nustatyti mažiausią galimą projektui skirti finansavimo lėšų sumą ir didžiausią galimą projektui skirti finansavimo lėšų sumą.	<i>Atsižvelgta iš dalies.</i> Energetikos ministerijos nuomone, Apraše nėra tikslinga nustatyti reikalavimų projektams, susijusių su mažiausiu finansavimo dydžiu. Aprašo projektas papildytas 41 punktu, nurodant didžiausias galimas projektui skirti finansavimo lėšų sumas.
3.4.	Pateikiamas siūlymas išbraukti Aprašo 41 punktą kaip perteklinį. Nurodoma, jog dėl reguliuojamos šilumos tiekimo veiklos šilumos tiekėjas (pareiškėjas) realiai piniginių sutaupymų nepatiria, todėl sutaupymus įtraukti į pajamas, taip sumažinant pareiškėjui galimybę gauti maksimalią galimą paramos dalį, yra netikslinga.	<i>Atsižvelgta. Žr. lentelės 2.5 papunktį</i>
3.5.	Aprašo 59 punkte nurodoma, kad Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir įgyvendinančioji institucija Pareiškėjui nustato labai trumpą terminą trūkstamai informacijai pateikti. Siūloma sukonkretinti ar pateikti nuorodą į Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 118 punktą, kuriame nurodoma, kad „Šis terminas neturi būti trumpesnis kaip 7 dienos ir ilgesnis kaip 14 dienų“.	<i>Neatsižvelgta.</i> Energetikos ministerijos nuomone, netikslinga Apraše kartoti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 118 punkto nuostatas, kadangi prašydama pateikti trūkstamą informaciją, įgyvendinančioji institucija vadovaujasi minėtomis taisyklėmis. Atkreipiame dėmesį, kad yra numatyti skirtingi terminai, pirmą kartą prašomai informacijai pateikti informacijai bei pakartotinei, kuriai gali būti numatomas ir trumpesnis terminas.
3.6.	Aprašo 1 priedo 5.2. punkte nurodyta, kad pareiškėjas (partneris) atitinka tinkamų pareiškėjų sąrašą, nurodytą Aprašo 15 punkte. Atkreipiame dėmesį, kad Aprašo 15 punkte galimų pareiškėjų sąrašas nenurodomas.	<i>Neatsižvelgta.</i> Aprašo 15 punkte yra nurodomas galimų pareiškėjų sąrašas, kuriame yra numatyta, kad pareiškėjais pagal Aprašą gali būti tik šilumos tiekėjai. Kiti dalyviai pagal šią priemonę negali būti pareiškėjai.
4.	Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos 2017 m. liepos 31 d. raštu Nr. 82 pateiktas UAB „Litesko“ 2017 m. liepos 26 d. raštas Nr. 1.5-757	
4.1.	Nurodoma, kad iš Aprašo 21 punkto nėra aišku, į ES paramą pagal Aprašą gali pretenduoti tik tokie projektai, kurie įgyvendinami efektyvios centralizuoto šilumos ir vėsumos sistemos kriterijus atitinkančioje CŠT sistemoje, ar ir šių kriterijų neatitinkančioje CŠT sistemoje.	<i>Atsižvelgta.</i> Aprašo 21 punktas patikslintas, nurodant, kad pagal Aprašą gali būti finansuojami Projektai, kurie yra įgyvendinami efektyvios centralizuoto šilumos ir vėsumos sistemoje bei Projektai, kurie nėra įgyvendinami tokioje sistemoje. Pastaruoju atveju po Projekto įgyvendinimo yra vertinama, ar po Projekto finansavimo pabaigos, ar ši sistema tenkina efektyvios centralizuoto šilumos ir vėsumos sistemos reikalavimas.

4.2.	Pateikiamas siūlymas Aprašo 43 punktą patikslinti pagal Aprašo 55.1 papunktyje nustatytas sąlygas, kadangi šiame Aprašo punkte numatytas platesnis projekto biudžeto sudarymui/pagrindimui dokumentų sąrašas, nei Aprašo 43 punkte.	Atsižvelgta. Aprašo 43 punktas patikslintas.
4.3.	Iš Aprašo 74 punkto nėra aišku, kuriuo atveju projekto vykdytojas turi teikti dokumentus, pagrindžiančius praėjusių metų po projekto įgyvendinimo pabaigos CŠT sistemoje esamam šilumos energijos poreikiui pagaminti sunaudotus energijos kiekius. Tai yra, dokumentai turi būti pateikti, kai projektas paraiškos teikimo ES paramai gauti metu neatitiko Aprašo 21 punkte nustatytų reikalavimų, ar ir kai projektas tokius reikalavimus atitiko.	Komentaras. Atsižvelgiant į pateiktą pastabą bei siekiant išvengti teisinio reglamentavimo neaiškumų, Aprašo nuostatos, susijusios atsiskaitymu po projekto finansavimo pabaigos dėl centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos atitikties efektyvios sistemos rodikliams, patikslintos.
4.4.	Pateikiamas siūlymas papildyti Aprašo 76 punktą, po žodžių „Projekto vykdytojas“ įrašant „Projekto vykdytojo teisių ir pareigų parėmėjas, nurodytas Aprašo 32.4 p.“. Taip būtų iš karto aiškiai įtvirtinta, jog savivaldybių kontroliuojamos šilumos tiekimo bendrovės, projekto įgyvendinimo/ po projektiniu laikotarpiu, pasibaigus šilumos ūkio turto valdymo perdavimo sutarčiai, perimdamos projekto vykdytojo teises ir pareigas iš ūkio subjekto, kuriam buvo perduotas šilumos ūkio valdymas, privalo užtikrinti projekto investicijų tęstinumą.	Neatsižvelgta. Aprašo 76 punkto papildymas dėl investicijų tęstinumo reikalavimo taikymo projekto vykdytojo teisių ir pareigų perėmėjui suponuotų teisinio reglamentavimo fragmentiškumą ir nenuoseklumą. Apraše negalima numatyti nuostatų, kurios galiotų trečiosioms šalims, nes jos neperkeliamos į projektų finansavimo administravimo sutartis, kadangi sutartis pasirašo tik įgyvendinančioji institucija ir pareiškėjas. Siūlyme išdėstyta tai, kas yra dviejų šalių sutartinė teisė, kuri gali būti realizuota pasirašant susitarimą tarp turto savininko ir projekto vykdytojo.
4.5.	Siūloma nurodyti, kokie darbai finansuoti pagal tinkamų išlaidų kategoriją „inžinerinės paslaugos“ (Aprašo 42.2 papunktis), kadangi esamas apibrėžimas apima platų paslaugų spektrą, todėl gali būti skirtingai interpretuojamas.	Neatsižvelgta. Aprašo 42.2 punkte numatyta išlaidų kategorija apima: projektavimo, inžinerines technines priežiūros, projekto vykdymo priežiūros, ekspertizių, tiesiogiai susijusias su Aprašo 9 punkte numatytomis remiamomis veiklomis. Atkreipiame dėmesį, kad į tinkamų išlaidų kategoriją nepatektų paraiškos rengimo bei paruošiamieji darbai, nepaisant, ar jie susiję su Aprašo 9 punkte numatytomis remiamomis veiklomis, kadangi tokie darbai atliekami iki paraiškos pateikimo. Tinkamos išlaidos yra projekto veiklos išlaidos, patirtos nuo paraiškos registravimo įgyvendinančioje institucijoje dienos iki projekto finansavimo pabaigos.
4.6.	Siūloma nurodyti, ar vienas (tas pats) projektas gali atitikti abi pagal Aprašą remiamas veiklas.	Atsižvelgta. Aprašas papildomas nuostata, nurodant, kad pagal Aprašą projektai teikiami pagal vieną iš Aprašo 9 punkte remiamų veiklų.
5.	Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos 2017 m. liepos 31 d. raštu Nr. 82 pateiktas AB „Panevėžio energija“ 2017 m. liepos 28 d. raštas Nr. 242-1152	

5.1.	Siūloma į tinkamas finansuoti išlaidas įtraukti šilumos punktus, nes tai atitinka Aprašo 4.2 papunktį, kuris parengtas pagal Reglamento 2 straipsnio 24 punktą.	<i>Neatsižvelgta.</i> Pagal Aprašo 9 punktą numatyta, kad remiamos veiklos apima: šilumos tiekimo modernizavimą, didinant šilumos patikimumą ir mažinant šilumos nuostolius bei šilumos tiekimo tinklų plėtrą. Remiama veikla apima šilumos tiekimo tinklų rekonstravimo ir remonto darbus ir naujų šilumos tinklų klojimą naujose trasose. Pagal šį Aprašą skelbiant kvietimą teikti paraiškas, nenumatoma įtraukti šilumos punktų modernizavimo sąnaudų.
5.2.	Siūloma nustatyti maksimalią paramos sumą ir įtraukti į Aprašą.	<i>Atsižvelgta. Žr. lentelės 3.3 papunktį.</i>
5.3.	Siūlome Aprašo 25 punkte nurodyti projektų įgyvendinimo trukmę ne ilgesnę kaip 30 mėnesių nuo projektų pasirašymo dienos.	<i>Atsižvelgta. Žr. lentelės 3.2 papunktį.</i>
5.4.	Pateikiama pastaba dėl Aprašo 41 punkto. Nurodoma, kad šilumos tinklai negeneruoja pajamų. Kadangi šilumos tiekimas yra reguliuojama veikla, dėl projekto įgyvendinimo atsirandančių sutaupymų yra mažinama paslaugos kaina, o tiekėjas realių pajamų negauna. Siūlymas į projekto pajamas įtraukti sutaupymus mažintų paramos dalį.	<i>Atsižvelgta. Žr. lentelės 2.5 papunktį.</i>
6.	AB „Vilniaus šilumos tinklai“ 2017 m. liepos 31 d. raštas Nr. SD-1869	
6.1.	Aprašo projekte ir Priede nėra įvertinta, kad paraiškas paramai gauti galėtų teikti naujai šilumos tiekimo veiklą pradėjusi įmonė. Tokia įmonė yra Bendrovė VŠT, šilumos tiekimo veiklą pradėjusi tik nuo 2017 m. kovo 30 d. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos išduotos energetikos veiklos licencijos Nr. L4-ŠT-60 pagrindu, pasibaigus Nuomos sutarties terminui. Aprašo 55.12 p. įpareigoja pareiškėją kartu su paraiška pateikti dokumentus, jų nuorašus ar kopijas, pagrindžiančius praėjusių metų prieš paraiškos pateikimą centralizuotos šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje esamam šilumos energijos poreikiui pagaminti sunaudotus energijos kiekius.	<i>Atsižvelgta iš dalies.</i> Apraše numatytas reikalavimas pateikti dokumentus, pagrindžiančius praėjusių metų prieš paraiškos pateikimą centralizuotos šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje esamam šilumos energijos poreikiui pagaminti sunaudotus energijos kiekius. Šis reikalavimas yra numatytas, siekiant apskaičiuoti efektyvumą, gerinant infrastruktūrą, todėl reikalinga informacija apie praėjusiais metais centralizuotos šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje sunaudotus energijos kiekius šilumos energijos poreikiui. Aprašas papildytas nuostata, numatančia alternatyvą Pareiškėjui, kuris pateikia įrodančius dokumentus apie tai, kad nedisponuoja informacija apie praėjusių metų kuro suvartojimo kiekius energijai gaminti ir yra pateikęs oficialius paklausimus šia informacija disponuojantiems subjektams bei gavęs iš jų neigiamus atsakymus, gali skaičiuoti faktinius nuostolius už laikotarpį, kurį faktiškai vykdė veiklą, o tada turimų statistinių duomenų pagrindu atliktų statistinį modeliavimą laikotarpiui, kuriam nėra faktinių

		duomenų ir kurių trūksta iki numatyto 12 mėnesių laikotarpio (tam, kad būtų įvertinti šildymo ir ne šildymo laikotarpiai).
6.2.	<p>Aprašo projekto Priedo 1 punktą aukštesnį įvertinimą suteikia projektams, kuriais numatoma modernizuoti senesnius šilumos tiekimo tinklus, o 2 punktą patikslina, kad aukštesnis įvertinimas suteikiamas projektams, kuriais numatoma modernizuoti nuostolingesnius šilumos tiekimo tinklus, atsižvelgiant į juose patirtus šilumos nuostolius per praėjusius kalendorinius metus, buvusius prieš paraiškos pateikimą. Siūloma pakoreguoti Priedo 2 punktą, numatant, kad naujai šilumos tiekimo veiklą pradėjusi įmonė skaičiuotų faktinius nuostolius už laikotarpį, kurį faktiškai vykdė veiklą, o tada turimų statistinių duomenų pagrindu atliktų statistinį modeliavimą laikotarpiui, kuriam nėra faktinių duomenų ir kurių trūksta iki numatyto 12 mėnesių laikotarpio (tam, kad būtų įvertinti šildymo ir ne šildymo laikotarpiai) Siūloma patikslinti Aprašo 55.12 punktą, „dokumentus ir jų nuorašus ar kopijas, pagrindžiančius praėjusių metų prieš paraiškos pateikimą centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje esamam šilumos energijos poreikius pagaminti sunaudotus energijos kiekius“, vietoje „praėjusių metų“ nurodant per „praėjusių 12 mėnesių laikotarpį prieš paraiškos pateikimą arba pagal turimą laikotarpį (jei naujai veiklą pradėjusios įmonės neturi informacijos už praėjusių metų 12 mėnesių laikotarpį). Atliekant statistinį modeliavimą laikotarpiui, kuriam nėra faktinių duomenų. Siūloma pakoreguoti Aprašo 21 punkto formuluotę „šilumos energijos poreikiui pagaminti naudojamos energijos dalis nustatoma pagal praėjusių metų prieš paraiškos pateikimą sunaudotus energijos kiekius“, nurodant „<...> nustatoma pagal per praėjusių 12 mėnesių laikotarpį prieš paraiškos pateikimą sunaudotus kiekius arba pagal turimą laikotarpį (jei naujai veiklą pradėjusios įmonės neturi informacijos už praėjusių metų 12 mėnesių laikotarpį), atliekant statistinį modeliavimą laikotarpiui, kuriam nėra faktinių duomenų“.</p>	<p>Neatsižvelgta. Aprašu yra remiamos šilumos tinklų modernizavimo ir šilumos tinklų plėtros veiklos. Pagal veiksmų programos 4 uždavinį centralizuotai tiekiamos šilumos perdavimo tinklų modernizavimas leistų sumažinti šilumos perdavimo nuostolius tinkluose, pirminės energijos poreikį, šilumos kainą bei padidinti šilumos perdavimo patikimumą vartotojams. Siekiant didžiausios naudos, mažinant nuostolius šilumos perdavimo tinkluose turi būti įvertinti praėjusių metų duomenys, atsižvelgiant į patirtus šilumos nuostolius. Šiuo atveju statistinis modeliavimas neatspindėtų realios situacijos ir nebūtų įvertinti faktiškai daugiausiai šilumos nuostolių patyrę tinklai. Todėl šiuo atveju nuostolingesni šilumos tiekimo tinklai, atsižvelgiant į juose patirtus šilumos nuostolius per praėjusius metus gautų aukštesnį įvertinimą.</p>
7	Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2017 m. rugpjūčio 14 d. raštas Nr. 2-4300	

7.1.	<p>Projekto 21 punkte nurodoma, kad investicijų projektas turi būti įgyvendinamas efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje, kurią taikant naudojama bent 50 proc. atsinaujinančių išteklių energijos, 50 proc. atliekinės šilumos, 75 proc. kogeneracijos metu pagamintos šilumos arba 50 proc. tokios energijos ir šilumos derinio. Pažymėtina, kad remiantis 2016 m. duomenimis, tikėtina, kad Vilniuje nebus pasiekti Projekto 21 punkte numatyti efektyvios centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos rodikliai. Vilniuje biokuro dalis siekia apie 40 proc., taip pat nėra tenkinamos kogeneracijos sąlygos. Tikėtina, kad yra ir daugiau tokių centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemų.</p>	<p>Paaiškinimas. Aprašo 21 punkte nustatytas reikalavimas projektą įgyvendinti efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje ir pateikta išlyga dėl šio reikalavimo taikymo, – jeigu projektas nėra įgyvendinamas efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemoje, <u>po projekto finansavimo pabaigos</u> centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistema turi atitikti efektyvios sistemos rodiklius, nurodytus aptariamame Aprašo punkte. Aptariant Vilniaus miesto centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemą, pažymėtina, jog šilumos tiekimo tinklų modernizavimo ar plėtros projektų vertinimo metu turėtų būti įvertinta Vilniaus kogeneracinės jėgainės projekto generuojama biokuro dalis.</p>
7.2.	<p>Projekto 9.2 papunktyje nurodoma, kad remiama šilumos tiekimo tinklų plėtra. Tokia veikla apima naujų šilumos tiekimo tinklų klojimą naujose trasose, išplečiant ir sujungiant centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemas, atliekant šilumos tiekimo tinklų žiedinimą ir (ar) prijungiant naujus šilumos vartotojus prie šilumos tiekimo tinklų. Kadangi 9.2 papunktyje neįvardijama, kokiose specialiųjų planų zonose esančių vartotojų prijungimas yra remiamas, tai pagal Projekto 9.2 papunkčio formuluotę remiama ir naujų šilumos vartotojų, kurie nėra specialiųjų planų centralizuoto šilumos tiekimo zonose, prijungimo veikla. Už centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo zonų ribų yra vartotojų, kuriems prijungimas prie miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemos nėra optimaliausias mažiausių sąnaudų sprendimas lyginant su kitų šildymo būdų įrengimu. Atkreipiamas dėmesys, kad už centralizuoto šilumos tiekimo zonų ribų esančių vartotojų prijungimo rėmimas gali prieštarauti Projekto 12 punkte nurodytam tikslui sumažinti pirminės energijos poreikį.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 29 punktą Šilumos ūkio specialusis planas yra savivaldybių specialiojo planavimo dokumentas, kuriame apibrėžiamos naujai planuojamos šilumos vartotojų teritorijos, nurodomi galimi ir alternatyvūs šildymo būdai ir kurio tikslas yra tenkinti vartotojų šilumos poreikius vartotojui mažiausiomis sąnaudomis, neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai. Vadovaujantis Šilumos ūkio įstatymo 7 straipsniu, savivaldybės tvarko šilumos ūkį pagal savivaldybių tarybų patvirtintus šilumos ūkio specialiuosius planus. Šilumos ūkio specialieji planai rengiami pagal Teritorijų planavimo įstatymo, šio Įstatymo ir aplinkos bei ūkio ministrų patvirtintas Šilumos ūkio specialiųjų planų rengimo taisykles. Rengiant savivaldybės šilumos ūkio specialųjį planą, dalyvauja jos teritorijoje esančios šilumos ir dujų tiekimo įmonės bei kiti su šilumos ūkiu susiję subjektai ir šilumos vartotojų teises ginančios organizacijos. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, nėra pagrindo tvirtinti, kad prie centralizuotos šilumos tiekimo sistemos būtų prijungiami vartotojai, kurie nėra įtraukti šilumos ūkio specialiuosius planus, nes toks reikalavimas yra nustatytas teisės aktuose.</p>
8	<p>Panevėžio rajono savivaldybė 2017 m. liepos 25 d. raštas Nr. (8.7) SDI-1815</p>	

8.1.	<p>Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 (toliau - Aprašas) projekte išlikusios tos pačios nuostatos dėl projektams taikomų reikalavimų, kurios nesudaro galimybės modernizuoti nusidėvėjusius CŠT tinklus, transportuojančius gamtinių dujų katilinių tiekiamą šilumą. Nuostata nefinansuoti senų, nepatikimų, turinčių didelių šilumos nuostolių CŠT trasų, kurios transportuoja neatsinaujinančiu kuru pagamintą šilumą nėra teisinga. Sprendimas nefinansuoti senų, nepatikimų, turinčių didelių šilumos nuostolių katilų CŠT trasų, kurios netransportuoja neatsinaujinančiu kuru pagamintos energijos, nėra teisinga, nes Apraše deklaruojamas priemonės tikslas yra sumažinti šilumos perdavimo nuostolius tinkluose, pirminės energijos poreikį, padidinti šilumos perdavimo patikimumą vartotojams.</p>	<p><i>Neatsižvelgta. Žr. lentelės 1.2 papunktį.</i></p>
9.	<p>Lietuvos verslo paramos agentūra 2017 m. rugpjūčio 1 d. raštas Nr. R4-3910(3.14)</p>	
9.1.	<p>PFSA išskirtos 2 veiklos yra 2 naudos ir kokybės vertinimo lentelės atskiroms veikloms, nurodyta, kiek turi būti surinkta balų atskirai pagal kiekvieną veiklą, tačiau niekur nėra aprašyta, kaip bus vertinama tuo atveju, kai viename projekte bus abi veiklos.</p>	<p><i>Komentaras.</i> Aprašo 22 punktas patikslintas, nurodant, kad pagal Aprašą projektai teikiami pagal vieną iš Aprašo 9 punkte remiamų veiklų.</p>
9.2.	<p>Siūlome ištrinti PFSA 3 priedo 13 p., nes punkte nurodyta informacija nėra susijusi su priemone.</p>	<p><i>Neatsižvelgta.</i> Atliekama Projekto patikra dėl atitikties Reglamento I skyriaus bendriesiems ir Reglamento III skyriaus 7 skirsnio „Pagalba aplinkos apsaugai“ 46 straipsnio „Investicinė pagalba didelio energinio efektyvumo centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui“ reikalavimams.</p>